

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

**ЮРИДИЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ**

СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольних робіт з дисципліни

«Методологія проведення та оформлення результатів наукових досліджень у
сфері права»

для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня

(доктор філософії / Doctor Philosophy (PhD))

спеціальності 081 «ПРАВО» (заочна форма навчання)

До друку, у світ дозволяю

Проректор _____

Протокол 13 від 10 квітня 2025 р.

Укладачі

Галина ТАТАРЕНКО
Любов КОТОВА

*Весь цифровий і фактичний матеріал
Бібліографічні відомості перевірені,
Написання одиниць відповідає стандартам*

2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольних робіт з дисципліни

«Методологія проведення та оформлення результатів наукових досліджень у
сфері права»

для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня

(доктор філософії / Doctor Philosophy (PhD))

спеціальності 081 «ПРАВО» (заочна форма навчання)

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри публічного та приватного права

Протокол № 13 від 10 квітня 2025 р.

2025

УДК 001.89:34(07)

Методичні вказівки до контрольних робіт з дисципліни «Методологія проведення та оформлення результатів наукових досліджень у сфері права» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (доктор філософії / Doctor Philosophy (PhD) спеціальності 081 «ПРАВО» заочна форма навчання / Укладачі: Татаренко Г.В., Котова Л.В., вид-во СНУ ім. В. Даля, 2025. 28 с.

Методичні вказівки містять перелік завдань до контрольних робіт з дисципліни «Методологія проведення та оформлення результатів наукових досліджень у сфері права» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (доктор філософії / Doctor Philosophy (PhD) спеціальності 081 «ПРАВО». Викладено матеріали навчально-методичного характеру, наведено завдання до контрольних робіт з дисципліни «Методологія проведення та оформлення наукових досліджень», подано вимоги щодо їх виконання, та перелік рекомендованої літератури.

1. Усі матеріали розроблені відповідно до Освітньо-наукової програми «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти; Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою КМУ № 261 від 23.03.2016 р. (у редакції постанови КМУ № 502 від 19.05.2023, зі змінами, внесеними Постановами КМУ № 502 від 19.05.2023, № 507 від 03.05.2024, № 426 від 08.04.2025); Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради, затвердженого Постановою КМУ № 44 від 12.01.2022 р. (зі змінами, внесеними Постановами КМУ № 341 від 21.03.2022, № 502 від 19.05.2023, № 507 від 03.05.2024); наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023); Наказу МОН № 740 від 19.05.2025 р «Про затвердження Програми єдиного вступного випробування з методології наукових досліджень», інших нормативних актів, що регулюють процес підготовки науково-педагогічних кадрів.

Укладачі: Г.В. Татаренко, к.ю.н., проф.

Л.В. Котова, к.ю.н., проф.

Відповідальний за випуск:

О.В. Шаповалова, проф.

Рецензент:

М.І. Антоненко, доц.

МЕТА ВИКЛАДАННЯ КУРСУ

Метою викладання курсу «Методологія проведення та оформлення результатів наукових досліджень у сфері права» є формування у здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня системного сприйняття науки, усвідомлення належності до єдиного культурного середовища наукового пізнання, уявлень про типи наукової раціональності, норми, принципи та методи наукового дослідження із обов'язковим дотриманням принципу академічної доброчесності, навичок організації самостійної науково-дослідної діяльності на основі сучасної методології, оволодіння дослідницьким інструментарієм теоретичної та прикладної науки з акцентуванням уваги на правовій сфері.

Завданнями курсу є:

- ознайомити здобувачів освіти з об'єктом, предметом та специфікою вивчення курсу «Методологія проведення та оформлення результатів наукових досліджень у сфері права»;
- охарактеризувати основні напрямки становлення фундаментальних та прикладних наукових досліджень, у тому числі, у сфері права;
- розкрити зміст основних категорій та понять дисципліни;
- проаналізувати основні методи наукових досліджень;
- актуалізувати знання у галузі юриспруденції;
- оволодіти науковими підходами та методами правових досліджень (філософсько-світоглядними, загальнонауковими та приватно-науковими);
- здобути додаткові знання про місце юридичної науки в системі наукових знань, її структурі, функціях;
- сформулювати вміння аналізувати структурні компоненти досліджуваної ними наукової проблеми, здатності встановлювати їх місце та роль у правовій системі;
- сформулювати науковий юридичний світогляд, правову культуру, становлення ціннісної орієнтації в науковій та практичній діяльності, що ґрунтується на пріоритеті прав і свобод людини та громадянина, а також здатності приймати компетентне рішення у професійній діяльності;

- сформувати стійкі навички дотримання принципів академічної доброчесності (відповідальне авторство, відсутність плагіату, прозорість даних, коректне цитування) на всіх етапах підготовки, виконання й оприлюднення результатів наукового дослідження;

- оволодіти навичками дослідницької діяльності;

- ознайомити з принципами та можливостями відкритої науки у правовій сфері;

- сформувати навички ефективного пошуку та опрацювання правової інформації з використанням сучасних технологій.

Опанування дисципліни «Методологія проведення та оформлення наукових досліджень» спрямовано підготовку до складання кандидатських іспитів, а також на:

- формування у здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня знань, що дозволяють їм ефективно здійснювати науково-дослідну діяльність у галузі теоретико-історичних правових, публічно-правових (державно-правових), приватно-правових (цивілістичних), кримінально-правових, міжнародно-правових наук, а також викладацьку діяльність з освітніх програм вищої освіти;

- самостійне здійснення дослідницької діяльності, пов'язаної з вирішенням складних професійних завдань у сучасних умовах.

Компетентності, якими повинні оволодіти здобувачі:

1) соціально-особистісні компетенції:

- здатність до організації особистої науково-дослідної діяльності;
- здатність до системного науково-критичного мислення;
- науковий світогляд і творче мислення;

2) загальнонаукові компетенції:

- здатність здійснювати фундаментальний аналіз наукових проблеми;
- вільне володіння науковою лексикою;
- володіння теоретико-методологічними засадами регулювання відносин інтелектуальної власності, участь у конкурсах, грантових і стипендіальних програмах;

3) інструментальні компетенції:

- знання основ методології, техніки, організації і проведення наукових досліджень;
- знання підходів до планомірної та ефективної індивідуальної і командної науково-дослідної роботи.

Вивчення дисципліни передбачає творчий підхід аспірантів до пошуку відповідей на питання з найактуальніших проблем методології сучасної науки та організації і проведення наукових досліджень.

Методичні вказівки розроблені для забезпечення високоякісної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня - докторів філософії (PhD) зі спеціальності 081 «Право». Вони відповідають оновленим вимогам, зокрема положенням Наказу МОН № 740 від 19.05.2025 р «Про затвердження Програми єдиного вступного випробування з методології наукових досліджень», що встановлює чіткі очікування до здібностей абітурієнтів із методології.

Варіант 1

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Форми наукових праць з юридичних наук: тези доповідей, наукові статті, монографії, дисертації». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Об'єкт і предмет науки.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 2

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Юридична наука в системі соціально-гуманітарного наукового знання». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Стилі наукового мислення». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Об'єкт і предмет науки.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 3

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Поняття про науковий напрям і наукову школу». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Роль і функції наукової інформації». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Класифікація наук.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 4

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Принципи академічної доброчесності в правових дослідженнях». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Поняття та загальна характеристика спеціальних методів науково-юридичного пізнання». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Роль науково-дослідної роботи у процесі підготовки фахівця-юриста.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 5

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Юридична наука в системі соціально-гуманітарного наукового знання». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Специфіка джерел юридичних досліджень». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Порівняльно-правовий метод.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 6

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Принципи академічної доброчесності в правових дослідженнях». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Науково-юридичне дослідження як процес юридичного мислення та фіксації його результатів». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Етика наукової діяльності в юриспруденції.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 7

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Основні правила цитування і посилання на використане джерело». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Робота з друкованими джерелами». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Форми наукових праць з юридичних наук: тези доповідей, наукові статті, монографії, дисертації.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 8

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Систематизація та оформлення результатів науково-юридичного дослідження». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Переваги і ризики відкритої науки для правових досліджень». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Поняття та види інформаційного забезпечення наукових досліджень.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 9

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Основні риси та функції юридичної науки. Система юридичних наук.». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Поняття наукознавства.». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Система джерел наукової інформації.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 10

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження.». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Математичний і статистичний методи в юриспруденції.». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Методологія юридичної науки як основа наукового дослідження.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 11

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Юридична наука в системі соціально-гуманітарного наукового знання.». У

роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Наукове обґрунтування та наукові пояснення». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Проблеми використання штучного інтелекту в науці.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 12

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Порівняльно-правовий метод.». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Роль і функції наукової інформації.». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Цінності та принципи відкритої науки.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 13

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Поняття наукових гіпотез.». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Особливості роботи з періодичними виданнями.». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Наукові поняття в правознавстві.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 14

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Поняття та види інформаційного забезпечення наукових досліджень.». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Об'єкт і предмет науки.». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Науковий стиль мовлення. Поняття і види юридичних термінів.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 15

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Поняття і види наукових досліджень.». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Електронні ресурси, пошукові системи мережі Інтернет.». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Порівняльно-правовий метод.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 16

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Стилі наукового мислення.». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Основні риси та функції юридичної науки. Система юридичних наук.». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Філософсько-світоглядні підходи в науково-юридичних дослідженнях.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 17

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Структура наукової роботи, її розробка.». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Поняття про науковий напрям і наукову школу.». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Поняття наукового підходу та наукового методу.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 18

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Наукове обґрунтування та наукові пояснення». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Наукові підходи і методи пізнання державно-правових явищ, що застосовуються суміжними науками або групами наук». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Бібліографічний пошук у каталогах і картотеках.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 19

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Поняття відкритої науки за визначенням UNESCO». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Проблема належності, допустимості, істинності, доцільності при виборі методу дослідження.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

Варіант 20

1. Дослідницьке завдання:

Підготуйте аналітичну письмову роботу (10–15 сторінок), присвячену темі: «Історико-правовий метод». У роботі обґрунтуйте актуальність, цілі, методи дослідження та подайте власні висновки.

2. Завдання для презентації:

Розробіть мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) за темою: «Кібернетичний та інші методи технічних наук, що використовуються в юриспруденції». Презентація має висвітлювати ключові положення, ілюструвати приклади та містити аналітичні висновки.

3. Ситуативне завдання:

Опишіть, як знання з теми «Формально-юридичний метод.» можна практично застосувати при підготовці дисертаційного дослідження або юридичного висновку. Наведіть приклад конкретної ситуації.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

з курсу «Методологія проведення та оформлення результатів наукових досліджень у сфері права»

1. Поняття та основні функції науки.
2. Історичні етапи й чинники розвитку науки.
3. Об'єкт і предмет науки.
4. Класифікація наук.
5. Основні риси та функції юридичної науки. Система юридичних наук.
6. Юридична наука в системі соціально-гуманітарного наукового знання.
7. Поняття наукознавства.
8. Поняття наукової діяльності.
9. Нормативно-правова база наукової діяльності в Україні.
10. Склад та підготовка наукових кадрів в Україні.
11. Поняття про науковий напрям і наукову школу.
12. Роль науково-дослідної роботи у процесі підготовки фахівця-юриста.
13. Поняття і види наукових досліджень.
14. Науково-юридичне дослідження як процес юридичного мислення та фіксації його результатів.
15. Стили наукового мислення.
16. Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження.
17. Наукові поняття в правознавстві.
18. Ефективність наукових досліджень.
19. Процес наукового дослідження, його характеристики та етапи проведення.
20. Тема наукового дослідження: критерії вибору, порядок конкретизації.
21. Поняття наукової проблеми. Наукова проблема в правознавстві.
22. Поняття наукових гіпотез.
23. Постановка і формулювання наукової гіпотези та її доказ.
24. Наукове обґрунтування та наукові пояснення.

25. Науковий стиль мовлення. Поняття і види юридичних термінів.
26. Дискусія як форма апробації наукового дослідження.
27. Форми наукових праць з юридичних наук: тези доповідей, наукові статті, монографії, дисертації.
28. Систематизація та оформлення результатів науково-юридичного дослідження.
29. Вимоги ДСТУ щодо оформлення результатів науково-юридичного дослідження: загальна характеристика.
30. Роль і функції наукової інформації.
31. Поняття та види інформаційного забезпечення наукових досліджень.
32. Система джерел наукової інформації.
33. Специфіка джерел юридичних досліджень.
34. Електронні ресурси, пошукові системи мережі Інтернет.
35. Пошук і відбір джерельної бази дослідження.
36. Бібліографічний пошук у каталогах і картотеках.
37. Робота з друкованими джерелами.
38. Особливості роботи з періодичними виданнями.
39. Основні правила цитування і посилання на використане джерело.
40. Методологія юридичної науки як основа наукового дослідження.
41. Поняття наукового підходу та наукового методу.
42. Методологічні принципи.
43. Наукові методи та методи практичної юридичної діяльності.
44. Теоретичні та емпіричні методи наукового пізнання.
45. Предметна та цільова обумовленість методів юридичної науки.
46. Проблема належності, допустимості, істинності, доцільності при виборі методу дослідження.
47. Класифікація методів юридичної науки.
48. Філософсько-світоглядні підходи в науково-юридичних дослідженнях.
49. Загальнонаукові методи пізнання державно-правових явищ.

50. Наукові підходи і методи пізнання державно-правових явищ, що застосовуються суміжними науками або групами наук.
51. Поняття та загальна характеристика спеціальних методів науково-юридичного пізнання.
52. Формально-юридичний метод.
53. Порівняльно-правовий метод.
54. Історико-правовий метод.
55. Методи правової герменевтики.
56. Математичний і статистичний методи в юриспруденції.
57. Кібернетичний та інші методи технічних наук, що використовуються в юриспруденції.
58. Обрання та затвердження теми дослідження.
59. Робота дослідника з літературою, нормативними актами та іншими джерелами.
60. Структура наукової роботи, її розробка.
61. Поняття відкритої науки за визначенням UNESCO.
62. Складові відкритої науки та їх характеристика.
63. Цінності та принципи відкритої науки.
64. Переваги і ризики відкритої науки для правових досліджень.
65. Застосування штучного інтелекту в правових дослідженнях.
66. Проблеми використання штучного інтелекту в науці.
67. Поняття методологічної культури в правових дослідженнях.
68. Етика наукової діяльності в юриспруденції.
69. Принципи академічної доброчесності в правових дослідженнях.
70. Види порушень академічної доброчесності та відповідальність.

ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
2. Закон «Про вищу освіту» URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Закон «Про освіту» URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>.
5. Національна рамка кваліфікацій URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
6. Перелік галузей знань і спеціальностей, 2015 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
7. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1220 від 23.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1086-19#n4>.
8. Указ Президента України «Питання європейської та євроатлантичної інтеграції» від 20 квітня 2019 р. № 155/2019 URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1552019-26586>.
9. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>.
10. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р., № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р., № 584).
11. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Методологія наукових досліджень» для аспірантів спеціальності 032 «Історія та

археологія» / уклад. : Мотенко Я. В., Шишкіна Є. К. – Харків : НТУ «ХПІ», 2021. – 47 с.

12. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/661/685/f22/661685f227ff8143494829.pdf>.

13. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/07/21/081-pravo-magistr-zizminami-643-20032023.pdf>.

14. Проект ЄС TUNING (прикладі результатів навчання, компетентностей) <http://www.unideusto.org/tuningeu>.

15. Програма єдиного вступного випробування з методології наукових досліджень: Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.05.2025 № 740.

16. ESG 2015 (Стандарти та рекомендації із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти) URL: https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/filebase/esg/ESG%20in%20Ukrainian_by%20the%20British%20Council.pdf.

17. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) URL: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ceead970-518f-11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-en>.

18. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) URL: http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf.

19. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011 URL: <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/isced-2011-en.pdf>.

20. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі) 2013. URL: <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>

БАЗОВА:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети

поширення серед молодих вчених / За загальною редакцією Н. Г. Сорокіної, А. Є.

2. Актуальні проблеми юридичної освіти та науки в Україні : монографія / за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. 361 с.

3. Аракелян Р. М. Концепція правової політики в працях українських вчених ХІХ-початку ХХ століття

4. Арсентьєва О.С., Шуліка А.О. Особливості формування правової культури особи / О.С. Арсентьєва, А.О. Шуліка // Молодь і наука: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку права в Україні: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції аспірантів, студентів, молодих науковців. – 20 травня 2021 р. Ч.1. – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – С 117-122.

5. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.

6. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / За загальною редакцією Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. К.: Таксон, 2016. 234 с.

7. Андрійчук В.Г. Сутнісний аспект методології наукових досліджень. Економіка АПК. 2016. № 7. С. 87–94.

8. Бобилєв В. П., Іванов І. І., Пройдак Ю. С. Методологія та організація наукових досліджень : підручник. Дніпропетровськ : ІМА-пресс, 2014. 643 с.

9. Важинський С.Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

10. Вдовичин І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. 247 с.

11. Вегеш М. М. Організація і проведення наукових досліджень: Методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні (доктор філософії / Doctor Philosophy (Ph.D)- Ужгород 2020.- 39 с.

12. Ганін В. І. Методологія соціально-економічного дослідження: навч. посіб. / В.І. Ганін, Н.В. Ганіна, К.Д. Гурова. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.

13. Гоменюк З. П. Концепція правової держави Б. Кістяківського: Філософсько-правові виміри. Автореф. дис. канд. юрид. наук. 12.00.12. Львів, 2018. 19 с.
14. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Х.: ХНАУ, 2017. 272 с.
15. Дзьобань О.П. Методологія, організація та технологія наукових досліджень: навч. посіб. для аспірантів. Київ; Одеса: Фенікс, 2025. 284 с.
16. Дністрянський С. С. Загальна наука права і політики. Т. 1. Прага: Наклад Українського університету у Празі, 1923. 400 с.
17. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація): навч. посіб. / за ред. А.А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 296 с.
18. Жаровська І. Правова політика держави(теоретико-правовий аналіз)// Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки» № 4(28), 2020. – С. 47-51
19. Железняк Н. А. Поняття державної правової політики та її загальна характеристика / Наукові записки НаУКМА. - 2003. - Т.21 Юридичні науки. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8417/Zhelezniak_Poniattia_d_erzhavnoi_pravovoi.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
20. Зацерковний В.І., Тішаєв І.В., Демидов В.К. Методологія наукових досліджень: навч. посібник. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
21. Іляшко О. О. Концептуальні підходи до визначення правової політики держави в умовах гібридної війни// Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ.- 2017. № 3 (104). – С.111
22. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с.
23. Кальниш Ю.Г., Усаченко Л.М. Методологія наукових досліджень: навч.- метод. посіб. для підг. магістрів за спец. 8.150101 Державна служба / Ю.Г. Кальниш, Л.М. Усаченко – К.: ТОВ “НВП “Інтерсервіс”, 2013. – 126 с. .
24. Клименюк О.В. Методологія та методи наукового дослідження: навч.

посіб. / Клименюк О.В. – К.: Міленіум, 2005. – 186 с.

25. Котова Л.В. Про стан та вдосконалення PhD програми «Право» за спеціальністю 081 «Право» у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля/ Л.В. Котова. Третій рівень освіти в Україні: особливості підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів у сучасних умовах війни : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 27 червня – 7 серпня 2022. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 188-194.

26. Котова Л.В., Розовський Б.Г., Шаповалова О.В., Арсентьєва О.С. Про стан та перспективи розвитку освітніх програм за спеціальністю 081 «Право» у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля. *Молодь і наука: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку права в Україні*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. аспірантів, студентів, науковців, 19-20 трав. 2021р., ч. 1, Сєвєродонецьк, 2021. С. 14-20 (дата звернення: 05.08.2022).

27. Котова Л.В., Тютюнник В.К. Імплементация принципів права Європейського союзу в національне законодавство: категорія «ACQUIS COMMUNAUTAIRE». Правові засоби забезпечення та захисту прав людини: вітчизняний та зарубіжний досвід: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції науковців, юристів та аспірантів – 24-25 квітня 2019 р. – Сєвєродонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля 2019. - С. 136 – 139.

28. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. / Крушельницька О. В. – К.: Кондор, 2004. – 192 с.

29. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>.

30. Методологія наукових досліджень у галузі: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» / уклад.: Н.І. Бурау, В.С. Антонюк, Д.О. Півторак. – КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. - 58 с.

31. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення

навчальної дисципліни студентами спеціальності 081 «Право»// Укладач: Гладкий С.О., д.ю.н., професор, професор кафедри правознавства ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». – Полтава-2016. - 260 с.

32. Невлюдов І.Ш., Олександров Ю.М., Андрусевич А.О., Чала О.О. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Prague: OKTAN PRINT, 2024. 468 с.

33. Основи наукових досліджень у схемах і таблицях : навч. посіб. / О.П. Кириленко, В. В. Письменний. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 228 с.

34. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень: підруч. / Д.М. Стеченко, О.С. Чмир. – К.: Знання, 2005. – 309 с.

35. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія URL: <https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2015/02/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>.

36. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.

37. Руднєва О. М., Ярмиш О. Н. Правова політика України: стан, проблеми концептуалізації та підвищення ефективності. Правова політика України: концептуальні засади та механізми формування: матер, наук.-практ. конф. (м. Києві 5 груд. 2012 р.). Київ: НІСД, 2013. С. 12.

38. Тернавська В.М. Принципи сучасної правової політики України <http://pd.onu.edu.ua/article/view/149511/150804>.

39. Татаренко Г.В. Референдріат для підготовки юристів в галузі адміністративного права та процесу: практика Німеччини//Інновації в забезпеченні якості викладання навчальних дисциплін адміністративно-правового блоку та здійснення галузевих фахових наукових досліджень у ЗВО в умовах воєнного стану: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації. – 2022. – С.158-161

40. Татаренко Г.В., Колесник В.Е. Методи викладання правових дисциплін в умовах реформування вищої юридичної освіти // Молодь і наука: сучасний

стан, проблеми та перспективи розвитку права в Україні: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції аспірантів, студентів, молодих науковців. – 20 травня 2021 р. Ч.1. – Сєвєродонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – С. 20-25

41. Татаренко Г.В., Татаренко І.В. Правова просвіта населення як елемент правової культури суспільства //Актуальні проблеми права: теорія і практика, 2019. – С. 87-94

42. Татаренко Г.В. Методологія проведення та оформлення результатів наукових досліджень у сфері права : посібник для здобувачів вищої освіти ОП «Право» рівня «Доктор філософії» / Г. Татаренко ; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, Юрид. ф-т. – Київ : [Вид-во Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля], 2023. – 104 с. ISBN 978-617-11-0245-3

43. Філософія права: навч. посібник / [О.О. Бандура, С.А. Бублик, М.Л. Заїнчковський та ін.]; за заг. ред. М.В. Костицького, Б.Ф. Чміля. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 336 с.

44. Філософський енциклопедичний словник / [під гол. ред. В.І. Шинкарука]. – К.: Абрис, 2002. – 742 с.

45. Філософія: навч. посібник / [Л.Б. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко та ін.; за ред. І.Ф. Надольного; [5-те вид., стер.]. – К.: Вікар, 2005. – 516 с.

46. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Цехмістрова Г. С. – К.: Слово, 2003. – 240 с.

47. Шейко В. М. Організація та методика науково- дослідницької діяльності: підруч. / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – К.: Знання, 2006. – 307 с.

48. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посібник / В. Є. Юринець. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 178 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної Ради України: <https://www.rada.gov.ua/>.
2. Наукова бібліотека СНУ ім. В. Даля: <https://library.snu.edu.ua/>.
3. Офіційний сайт наукового збірника «Актуальні проблеми права: теорія

- і практика»: <https://dspace.snu.edu.ua/communities/fc0184dd-b4f6-4164-882e-16822342e107>.
4. Електронна бібліотека: <http://www.info-library.com.ua/>.
  5. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія <https://ials.sas.ac.uk/>.
  6. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка www.library.univ.kiev.ua.
  7. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <https://library.ukma.edu.ua/>.
  8. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>.
  9. Національна бібліотека Франції <http://www.bnf.fr/>.
  10. Німецькі бібліотеки <http://www.ddb.de/>.
  11. Українська правнича фундація <https://ulaf.org.ua/>.
  12. Офіційний сайт Social Science Research Network. URL: <https://www.ssrn.com/index.cfm/en/>
  13. Офіційний сайт Суду ЄС. URL: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/en.
  14. Офіційний сайт Європейського Суду з прав людини. URL: <https://echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
  15. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля: <https://snu.edu.ua/>

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до контрольних робіт з дисципліни
«Методологія проведення та оформлення результатів наукових досліджень у
сфері права» (частина 1)
для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня
(доктор філософії / Doctor Philosophy (PhD)
спеціальності 081 «ПРАВО» (заочна форма навчання)

(Електронне видання)

Укладачі:
Галина Вікторівна ТАТАРЕНКО
Любов Вячеславна КОТОВА

Редактор
Техн. редактор   О.В. Маслош
Оригінал-макет   О.В. Маслош

Підписано до друку _____
Формат 60x84^{1/16}. Папір типограф. Гарнітура Times.
Друк офсетний. Умов. друк. арк. №. Облік. вид. арк. _____.
Тираж ___ екз. Вид. № _____. Замов. № _____. Ціна договірна.

Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Адреса видавництва: вул. Іоанна Павла II, 17
Тел.+38(050)218 04 78, факс (06452) 4 03 42
e-mail: vidavnictvoSNU.ua@gmail.com